

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične tevilke po 6 stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglas!

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani.

(Zvršetek.)

V vsej svoji skromnosti protestujemo proti temu, da bi pravna država — ščiteča nemški element tirolski — zahtevala od našega naroda zopetno žrtv! Slovenski narod se je žrtvoval rad že tolikokrat za svojo širšo domovino, da ne more več brez nevarnosti za svoj obstanek doprinesiti še to žrtv. Zato pa se odločno zavarujemo proti omenjenim atentatom visoke vlade.

Mislim, da se mi ni treba vtapljati v podrobnosti svojih trditvev in to tem manj, ker ustanovitev italijanske univerze — saj menda smemo govoriti že o tem stadiju — na slovenskih tleh ne pomenja le nevarnosti za slovensko narodnost, ampak tudi za slovensko univerzo v Ljubljani. Da pa mi zahtevamo univerzo v Ljubljani in zakaj jo zahtevamo, o tem smo čuli že toliko razlogov, da ne moram izgubljati besed.

Ako se pa ustanovi italijanska univerza, potem vlada ne bo zopet hotela imeti sredstev za ustanovitev slovenskega vseučilišča! In če se ustanovi italijanska univerza na slovenskih tleh, ne bo hotela uvideti opravičenosti zahteve po vseučilišču v Ljubljani, v kulturnem in političnem središču Slovencev. In zato naša bojazen, zato naš nemir. Govorilo se je nekaj, da se italijanska predavanja priklonijo slovenski univerzi. Ne bomo iskali izhoda iz teh komplikacij; to je naloga narodnih zastopnikov in vladnega aparata. Kar pa moremo storiti in tudi storimo z vso odločnostjo, je to, da protestujemo proti temu, da vlada pušča v nemar naše zakonite zahteve, da hoče zadržati od našega naroda nove žrtve! Ven z ljubljansko univerzo!!

Čuli smo od predgovornikov utemeljenje zahteve po slovenskem vseučilišču, čuli o nedostatkah centralističnega sistema, čuli o nakanih vlade. Preostaja nam le še, da formuliramo svoje zahteve, katere hočemo sporočiti gosp. naučnemu ministru po posebni deputaciji.

Na to je prečital govornik resolucije, ki so bile vse z navdušenjem vsprejete. (Resolucije smo priobčili že v sobotni številki. Op. ured.) Nato se je oglašil zastopnik mladotlačkega kluba, g. posl. Karbus, ki je najprej prosil, da naj se češkemu klubu oprost, da je poslal le 3 zastopnike, to pa zato, ker so slučajno tako pozno dobili vabila. Spominja se na veliki shod v Kral. Vinohradih 1. 1901., zagotavlja Slovence simpatij in pomoči Čehov. Če bi bili prigovori Nemcev in vlade proti slovenski univerzi o pomanjkanju sil in materiala resnični, kaj bi pomenjalo to? Da država po mačehovski ravna z nami; a to niso pravi vzroki. Iste prigovore je bilo čuti

proti ustanovitvi prvega češkega vseučilišča v Pragi, a vsi so se izkazali piškave. Če pa bi Slovani zahtevali nemško univerzo, četudi v Ljubljani, érez noč bi jo dobili. Vse to nas uči, naj ne verujemo nikomur, nego lastnim silam in završujemo z željo, da bi kmalu stala za Vas prekristna, za nas premila univerza v Ljubljani (Burno odobravanje).

Imenom arbske omladine je izražal svoje simpatije Slovence g. Jovanović, imenom Hrvatov g. Kiselj. Obadva sta predlagala, da se shod izjavi za reproduciteto izpitov na jugoslovanskih univerzah. Nato so govorili zastopnik poljskega akad. društva »Ognisko« g. Julij Kos in ruskega društva »Bukovine« g. Novak, za češko dijaštvo je govoril g. Jaroslav Repa, ki je med drugim obetal, da bo češko dijaštvo, ki pojde med narod razširjat idejo češke univerze v Brau, objednem manifestovalo za slovensko univerzo.

Vse govore je zbrano dijaštvo spremljalo z izrazi veselja in navdušenja.

Burno pozdravljan je nastopil na to g. posl. dr. Ferjančič:

»Vesela sem skupščina! Ne pričakujte od mene novih stvari za današnjo prevažno razpravo, kakor bi bilo soditi po Vašem viharjem pozdravu. Stvar je tako vsestransko poznana in razložena, da bi se reklo: vodo nositi v Savo, če bi se z nova hotelo dokazovati potrebo slovenske univerze. A nekaj naj nagašam: da Vam mora biti narod, če ga zvesti sinovi ste, hvaležen, ker ste tudi to priliko porabili, da manifestirate za slovensko univerzo. Hvaležni smo Vam pa tudi mi poslanci, ker cenimo in upoštevamo to, če bodo imele naše besede, katere se bodo govorile zopet na pristojnem mestu, tudi odmeva. Ni ga višjega cilja v naši politiki, nego da se ustanovi slovenska univerza! Danes presega ta zahteva zahtevo po združenju Slovencev; kajti ona bi bila steber združenja Slovencev in naravnih predpogoj tega najvišjega ideala slovenskega. Hvaležni Vam moramo biti za skrb, da ta ogenj ne ugasne, ampak vedno klije in se razširja do zadnje koče slovenskega seljaka. Zahvaljujem se Vam, da ste nas vabili, in ceneči visoko zaslug, da ste porabili ugodno priliko, Vas pozivljam, da to misel tudi za dobo počitnic razširjate med narodom.

Ko se je hrupno pritrdjevanje poleglo, dobil je besedo g. Slavič, ki je sporočil zanimivo vest, da mu je iz zanesljivega vira znano, da je naučni minister zatrdil italijanskim poslancem danes more dati Italijanom prejuniverze nego Slovencev! Zdaj pa je obljubil Italijanom pravno akademijo. Zato lahko mi zahtevamo takojšnjo ustanovitev slovenske

pravne fakultete. Tej zahtevi pridružujemo zahtevo, da se takoj prizna bogoslovni učilišču v Ljubljani pravica bogoslovne fakultete. V Avstriji imata to pravico in čast le olomuška in solnograška bogoslovna šola; ista pravica bi se lahko precej priznala tudi ljubljanski (Pritrdjevanje).

Nato so se prečitale došle brzojavke, izmed katerih omenjamo brzojavko od »Triglava« iz Grada, župana g. Hribarja iz Prage in »kršč. soc. zveze« iz Ljubljane. Zahvalivši se udeležencem jim je zaklical predsednik slovenski »Na zdar« in zaključil zborovanje.

Politični pregled.

V Trstu, 22. maja 1903.

Strahovlada na Hrvaškem.

Dobiti natančne vesti o sedanjih dogodkih na Hrvaškem je nemogoče, da se brzojavke, ki govore o istih, ne pušajo naprej in se sumljiva pisma iz Hrvatske uradno odpirajo. Vsejedno pa je iz nejasnih uradnih poročil, ki se pošiljajo v svet, mogoče priti do prečiščanja, da je položaj grozen. V sredo zvečer se nam je posrečilo dobiti brzojavko iz Zagreba, katere nam poroča, da je bilo v torek 21 obošenih in 40 demonstrantov ubitih. Včeraj pa smo dobili drugo brzojavno vest, ki zatrjuje, da je bilo zopet v sredo obošenih — 38 oseb in da je 53. pešpolk, ki je nastanjen v Zagrebu, odrekel pokorščino, ko se je zahtevalo, naj strelja na demonstrante.

V vaseh Gračina in Gračevina pri Križevcih so kmetje uprizorili grozen upor. Orožnikom so morali priti na pomoč ulanci, katerim se je posrečilo premagati upornike. V spopadu v Gračini sta bila ubita in enajst njih je bilo ranjenih. Aretirali so 102 osebi. Ranjence in aretirance so na vozovih odpeljali v Križevce. Mnogo aretirancev pride pred naglo sodbo. V spopadu v Gračevini pa so bili trije ubiti in 28 je bilo ranjenih; tudi tu so mnogo kmetov aretirali.

V Zagrebu je bil sodnik banskega stola, Ferić, premeščen k okrožnemu sodišču, kjer bo vodil razprave proti številnim aretirancem. Ferić je do sedaj vedno vodil politične procese. Zagrebške ječe so tako prenapolnjene, da morajo aretirance zapirati v vojaške magazine.

Po vsej Hrvatski in Slavoniji vihra upor. Tudi v Brodu na Savi je v ponedeljek po noči došlo do spopadov med demonstranti in orožniki in je bil neki gostilničar ubit. Aretirali so kakih 50 oseb.

V Novi Gradski so demonstranti potrgali z zidov madjarske napise in so porušili tudi vodnjak, ki je nosil ime bana Khuena. Hoteli so porušiti tudi železniško

hvala, hvala vam! — Saj Vera — jaz vas tako ljubim.

Vera pa se je, od radosti, ganotja, ali od česa, spustila v jok. Njej je bilo neizrečeno sladko, milo, in zopet tužno. Tudi sama ni vedela, da se jej je glava naslonila na njegovo prsi in da jej on poljublja lase in da jo vleče še bližje k sebi; komaj da je čutila tresenje njegovih vročih rok.

— Vi pojdete z mano! — Pojva! — Pojva! Vera — ali vas bom smel predstaviti svojima roditeljema kaker njihovo hčerko?

— Lev! — in obesila se mu je okolo vratu z burnim objemom, a vse druge besede so se jej zgubljale v blaženem ihtenju. Sedaj je vedela in čutila, da jej je na teh njegovih prsih dom in rod — vse — ali vse! In ko je on pripognil glavo do njenega lica, našle so se jima ustnice v bujen žarek — prvi poljub.

— Pojdiva! — roka v roki sta zapustila staro hišo. Na pragu se je Vera obrnila žalostno in je dolgim pogledom objela ves

postajo, a je še pravočasno prišel batalijon vojakov, kateri so demonstrante razpršili in jih mnogo aretirali.

Tudi v Jaski so bile demonstracije in sti bili iz Zagreba odposlani tja dve stotnji vojakov.

V Samobor došli so kmetje iz okolice in prirejali demonstracije pred okrajnim načelništvom. Napadli so potem hišo podpredsednika hrvatskega sabora, Franciscija, katerega so hoteli ubiti. Franciscija pa se je posrečilo pobeigniti in se je nekje skrila.

V noči med ponedeljkom in toorkom bile so velike demonstracije tudi po vsem hrvaškem Primorju in so demonstranti zopet potrgali brzojavne žice. Vojaštvo z Reke se je veled tega s posebnim vlakom v največji naglici odpeljalo v hrvaško Primorje. Na Reko pa je iz Karlovca dospel en batalijon pešpolka Cattinelli.

Na dan obletnice smrti bana Jelačića, v sredo, bile so v Zagrebu velikanske demonstracije. Že na vse zgodaj je bilo na podnožje Jelačićevega spomenika položenih mnogo vencev z lepimi, pomenljivimi napisi, eden izmed njih se je glasil: »Ustaj bane, Hrvatska te zove!« Ob 10. uri zjutraj bila je v stolni cerkvi Sv. Marka slovesna maša-zadušaica. Cerkev je bila natlačena žensk, mož in mladine. Mnogi se je po maši, prepevajoče hrvaške narodne pesmi, pomikala po Strossmayerjevi ulici proti Jelačićevemu spomeniku. Mnogi je potem obkrožila Jelačićev spomenik in je tudi tu prepevala narodne pesmi. V bližini pa je bil pripravljen močan vojaški oddelek. Od tu se je množica napotila proti kolodvoru madjarske državne železnice, kamor so jej sledili redarji na konjih.

Došlo je na to do spora med množico in redarstvom in je bilo mnogo stotin oseb aretiranih. Demonstracije so se potem nadaljevale ves dan in je bilo mnogo oseb ranjenih in tudi nekatere ubite. Vse važnejše točke so bile zasedene po orožništvu in vojaštvu. Kaj se je prav za prav popoldne in na večer godilo, o tem brzojavna poročila molče, ker morajo molčati. Istotako manjkajo podrobnosti o dogodkih, ki so se zadržala dneva vršili po deželi in o katerih se trdi, da so bili še hujši od dogodkov v Zagrebu. Gotovo pa je, da se gibanje širi tudi v one kraje Hrvatske, ki so bili do sedaj mirni in tudi v Dalmacijo.

Predvčerajšnjim popoldne so orožniki obkolili univerzo ter cerkev in samostan usmiljenih sester, kamor so se visokoletni zatekli, in so vse tamkaj nahajajoče se dijake proglasili aretiranimi. Pozneje so vse skupaj odvedli v zapore. Na večer so se demonstranti umaknili v park Maksimir, kjer so se gotovo pripravljali za nov napad.

Iz Šopronja na Ogrskem odpeljale so se

dom; no, potem je pogledala na Leva in duša se jej je stresla od blaženstva, razkošja in sreče, ali v isti čas si je zopet očitala nezvestobo do starega rojstnega doma — ali zopet je vzdignila oči proti Levu in zopet je bila vsa blažena. »Sedaj sem njegova — in nikogar družega več!« — je vskliknila sama sebi oduševljeno. Lev je v svoji sreči komaj pričakoval trenutka, da pride pred stariše. In ko je od daleč videl rudečo luč od okna in mu je okolo obrata pihal veter, noseči vonj trave in zemlje iz starega vrta — je v navdušenju povsem mladega človeka hitel k dvoru, bolj noseči Vero nego jo vdeči za sabo — in, odpraviši velika vrata, je vskliknil: — Vera — glej — tu ti je sedaj dom!

Leto dni pozneje se je v domači kapelici vršila poroka med Levom in Vero — a on je bil sedaj, kakor se je imenoval sam: »delavec na svoji lastni grudi«.

(Zvršetek.)

PODLISTEK.

106

Na rojstni zemlji.

Episal Ksaver-Sándor-Gjalaki; prevel M. C.

XXXII.

— Gospica Vera! — oglašil se je plahim glasom Lev, ki je že vse popoldne čakal, da bi jo videl vsaj še enkrat.

— Lev! — je zavpila Vera in poskočila kvišku. Obraz jej je zasvetel v silni radosti. Ali v isti hip se jej je zmračil in obledela je od žalosti.

— Jaz nisem mogel — moral sem, da vas vidim še enkrat. Moja dobra mati me je poslala, da vam naznačim, da bi prišli v Ljubljano.

— Ab, vaša mati je dobra, ali — in deklica se je v razburjenju obrnila od njega.

— Gospica — prosim vas — poslušajte. Vera, ali res? — — — in Lev ni mogel dalje.

Vera je šla do okna in se zagledala v temni večer. Lev ni vedel, kako naj se jej približa in kako bi jo zaprosil odpuščanja — kako bi jej odkril svoje srce. Vsa to zadnje je hotel izvesti.

— Če tudi sem velik grešnik — je začel slednjič, hodeči po sobi — ako tudi ne zaslužujem vašega usmiljenja, ali vendar verujte mi, jaz sem te dni, ko sem bil daleč od vas — dovolj trpel in se pokoril. Prosim vas torej — Vera — ne jezite se — tudi če vam je pogled name strašen — oditi hočem domov — samo obljubite mi, da pojdete k moji materi, Vera — jaz vas rotim — ne odbijajte moje prošnje!

— Odpuščeno vam je! — je rekla Vera nekako slovesno in spomnila se je svojega občutka na grobu Blažinim.

— Vi mi odpuščate! — je vskliknil in skočil do nje k oknu, prijemši jo za obe kakor led hladni roki.

— Jaz vam nimam česa odpuščati — ali ona tam gori — — —!

— Vi, vi, ste mi odpustili! — O —

v Zagreb štiri vojaške stotnije v popolni vojni opravi.

Nadškof Stadler in nekateri drugi prelati namerujejo iti na Dunaj, da bi pri cesarju izposlovali odstop bana Khuena.

Nadškof Posilović pa je odpotoval v Rim k papežu. Nadalje je ves hrvatski episkopat brzojavno naprosil cesarja, naj odstavi bana Khuena.

Od občin, društev in drugih korporacij ter zasebnikov v Dalmaciji bilo je nad 500 sličnih brzojavk poslanih na cesarja. V isti namen so se napotili na Dunaj tudi vsi dalmatinski deželni in državni poslanci, katerim se pridružijo tudi nekateri slovenski poslanci, da pojdejo skupno pred cesarja. V zask narodne žalosti so Spljet in druga dalmatinska mesta vsa v črni, možki pa nosijo zgolj črne ovrtačice.

Poleg velikega protestnega shoda, ki bo v nedeljo v Ljubljani, bo istega dne tudi po Dalmaciji 20 shodov, na katerih bodo protestirali proti postopanju madjarske vlade na Hrvatskem. Minole nedelje pa so tak shod priredili slovanski visokošolci v Pragi. Na tem shodu je bila vsprejeta resolucija, ki zahteva finančno neodvisnost Hrvatske, svobodo tiska, splošno volilno pravo in svobodo združevanja.

Zatrjujejo, da je po vsej Hrvatski do današnjega dne aretiranih kakih 3000 oseb.

Te dni vede se ban, grof Khuen-Hedervary, naravnost infamno, izivalno. Demonstrativno se namreč sprehaja po zagrebskih ulicah, obdan od orožnikov in svojih tajnih policistov in v družbi drugega madjarskega grofa in njemu vrednega druga Erdődyja. Istotako infamno je postopanje ravnatelja državnih železnic, Ludviga, kateri je izjavil, da dokler ostane on na dosegljivem mestu, ničesar ne spremeni. Madjarski jezik da se mora na Hrvatskem spoštovati in madjarskim uradnikom ni treba učiti se hrvaščine.

Te besede fanatičnega Madjara so seveda še bolj razkačile Hrvate in Ludvig ve dobro, v kakšni nevarnosti je valed tega njegovo življenje, zato pa niti ne hodi domov spat, temveč prenočuje v nekem salonskem vagonu na kolodvoru.

Kar se tiče vesti, o kateri smo pred dnevi priobčili, da sta bila namreč v Križevih obešena Hrvat Mihovil Stojnić in Srb Đovo Mijatović in katera vest je bila potem uradno dementirana, zatrjuje spljetsko »Jedinstvo« v svoji zadnji številki, da se mu iz popolnoma zanesljivega vira javlja, da je ta vest popolnoma resnična in pridodaja:

»I tako ovo je bilo prvo krštenje sloge Hrvata i Srba, kad su, u borbi proti tudjinstvu, obješena braća jedne majke.

Ako su obješeni, njihova vješala bila blagoslovom ljubavi jednog naroda dvaju imena hrvatskog i srpskog.

Tudi »Jedinstvo« je izdalo predvčeršnjim na mali prilogi več brzojavk o dogodkih v Hrvatski. V teh brzojvkah se potrjuje, da je bilo v Križevih 40 rodoljubov ubitih in dva obešena, da je v Hrvatski bilo preko 1000 ranjenih, da so ječe prenapolnjene, da je mesto Križevci obkoljeno od vojakov ter da se ljudje obsojajo na smrt in takoj obešajo.

Ravno, ko smo pisali ta članek, prišla je v naše uredništvo oseba, katera je iz popolnoma zanesljivega vira izvedela, da je danes v Zagrebu na več krajih požar.

Parlament in narodnosti na Ogrskem. V seji zbornice dne 20. je bil znamenit govor opozicijskega poslanca Ugrona, ki se je z nenavadno ostroščjo zaganjal v institucijo skupne armade in je zahteval narodno, seveda madjarsko vojsko. Dinastiji je pripoznaval le najvišje vodstvo.

Lepo je govoril gospod Ugron, samo da je bil vedno v hudem nasprotju z resničnimi odnosi — z notorično resnico. Mož pripada sicer h »klerikalni« struji skrajne leve v ogrski zbornici, ali to ga ni ženiralo in ga ni zadrževalo od najdrzejše vseh laži, ki jo je izrekel s tem, da je izjavil, da v parlamentu je izražena — volja naroda! Volja naroda?! Morda bi se dalo prepričati tudi o tem, da-li je v sedanjem parlamentu izražena volja vsega madjarskega naroda? Ali recimo, da je. Toda g. Ugron je hotel, reči v prvi vrsti to, da je na Ogrskem le ena sam politični narod, in da so torej nemadjarske narodnosti politično brezpravne, mrtve. To pa je ravno največja laž. Narodnosti na Ogrskem res ne uživajo političnih pravic in so

skoraj izključene iz parlamenta. Ali s tem ni rečeno, da so politično brezpravne, ampak jih le Madjari z nasiljem in tiranstvom odvrtaajo od uživanja teh pravic. Taka politična brezpravnost večine prebivalstva je nezdružljiva z duhom in nalogami konstitucionalne države. V duhu in namenu konstitucionalne države je neusahljiv vir političnim pravicam vseh narodnosti, torej tudi nemadjarskih. Te pravice so tem poslednjim sicer potlačene, ali niso zamrle. Sicer pa je trditev Ugronova v navskrižju z istim narodnostnim zakonom, ki so ga ustvarili Madjari sami in ki je tudi danes v veljavi.

Iz vsega rečenega, iz dejstva, da na Ogrskem se ne sme govoriti le o enem narodu, je dosledno izpodbita tudi argumentacija Ugronova — s katere je podpiral zahtevo po samostojni ogrski vojski, — češ, da Ogrska želi le to, da bi mogla v svojem jeziku služiti dinastiji! Madjari imajo svoj jezik, Ogrska pa ne, ker poslednja ima več jezikov, katere govori celo večina prebivalstva.

Kar in kakor je torej g. Ugron govoril o »narodu« Ogrske, je izhajalo iz madjarskega šovinizma, ne more se pa vzdržati pred božjo lučjo — resnice.

Tržaške vesti.

Sreca v Dalmaciji in dogodki na Hrvatskem. Od vseh strani dobivamo toliko raznovrstnih vesti, katere ne samo da ilustrirajo neizmerno kritični položaj v sami Hrvatski, ampak istodobno potrjujejo grozničavo in nemirno stanje ter najgloble občutke vseh Slovanov v monarhiji avstro-ogrski. Gospod ministerski predsednik dr. Koerber, na katerega osobito adresiramo vsebine sledečih vesti, naj si le zapiše za ušesa — ko ima že sree in časa, da se sarkastično in neumno igra z največjim bratskim čustvi in arčnimi občutki eisajtanski Hrvator, Slovencev, Srbov, Čehov in drugih naših slovanskih bratov: da mi nečemo absolutno trpeti njegovih neslanih »witzov«, ampak pokazati mu hočemo z dejanji pred vsem izobraženim svetom v Evropi in na drugih straneh sveta, da je došel čas, v katerem se stara Avstrija mora umakniti novi Avstriji — to je: Avstrija slovanski!

Nočemo za danes, da vržemo med naše narod težke vesti, ki bi v malo urah mogle povzročiti gospodu Koerberju grenko iznenađenje, ki bi mu pokazalo, da je prekačil veljavo politične zrelosti, a tudi človeško dostojanstvo.

Evo nas z besedo! Pozor Slovenci in Hrvatje:

Dalmatinski namestnik baron Handel v Zadru izgubil je svoje spanje. Da je tako, priča fakt, da je dal ravnatelj brzojava v Zadru nalog, da je vsako brzojavko, ki je prišla od katerega-koli kraja obeh polovic monarhije v Zadru zadržati, prepisati in poslati na namestništvo.

Na ta način se pošiljajo dalje na adrese le one brzojavke, ki so dobile visum e. kr. namestništva v Zadru. Iz tega se vidi, da gospod baron Handel snuje nekaj nenavadnega. Osobito mu delajo skrb odločne in veličanstvene manifestacije vsega hrvatskega naroda v Dalmaciji: kajti vse občine, vsa društva, zasebniki, gospe, deklice in mala deca brzojavljajo neprestano na vladarja, sedanjega nositelja hrvatske kraljevske krone, da stori nemudoma konec klanju hrvatskih bratov v Hrvatski.

Gospod baron Handel, dalmatinski namestnik v Zadru ima prav, da se boji. A vi gospod ministerski predsednik dr. Koerber, zapomnite si dobro, da tudi na vas pride vrsta, da se boste bali.

A naši bratje Srbi, ki v tem resno-svečanem času pozabljajo na vse domače tuge in prepire, tudi oni se vzdigujejo. Srbski občini v Dalmaciji, Pastrovič in Budva, ležeči ob vnožu Črnogore in pod Timor-planino, sti že odposlali brzojavke na vladarja na Dunaj. Njima slede druge srbske občine po Dalmaciji. Takrat, simpatični ministerski predsednik Koerber, vam ne damo veselja in zadovoljenja, da bi se v vašem elegantnem in sumptuoznem ministerskem kabinetu, z fino avstrijsko cigaro v ustih, zlobotao proti Slovanom smejali in jih izigravali po starem avstrijskem sistemu »divide et impera«. (Razdeli brate in jih vladaj!) ter brali plode latinske prielovice: Duobus ligantibus, tertius gaudet — če se dva tepeta, uživa tretji! A kdo je ta tretji, to veste ravno vi prav dobro! Brzojavka L.-ske občine v Dalmaciji, odposlana cesarju na Dunaj in ki se glasi: »To

klanje Hrvatov je sramota pred svetom in greh pred Bogom!« — pomenja, da tu govori ogorčena duša hrvatska, kjer-koli je je kaj.

In tako je: Srbi se dvigajo. Dvigajo se ne samo v Dalmaciji, ampak tudi ob mejah Hercegovine in Bosne, ki se dotikajo Dalmacije, se že narod giblje, kajti: kri ni voda! Srbi in Hrvatje so eno telo, ena duša! Ko je bolna duša, tedaj trpi tudi telo — in narobe. Kjer se Hrvatje proganjajo in mrevarijo, tudi Srbi ne morejo ostati mirni.

Vest, ki smo jo danes zjutraj posebnim potom (brez posredovanja državnega brzojava in državne pošte) dobili iz Dubrovnika, adresiramo in priobčujemo vsemu slovenskemu narodu, a zbok tržaških razmer, izlasti našim tržaškim Slovincem in drugim Slovanom brez razlike, priporočuje ob tej priliki našim vrlim okoličanom, pa tudi našim slovenskim delavcem v Trstu, naj si zapišejo v svoje slovenske srece in slovansko dušo, da, ako plaka hrvatska duša v Dubrovniku zbok prelivanja krvi in tiranstva v Hrvatski, mora občutiti tudi naša slovenska duša.

Torej čujte našo vest: »O odhodu hrvatskih poslancev — ki so na potu do vladarja na Dunaj — s parobrodom iz Dubrovnika, v tistem trenutku, ko je parobrod imel dvigniti svoje sidro, izrekel je akademik Alfirevič odkrite glave čustven, globok, topel govor, s katerim je rotil poslance, naj store svojo dolžnost do skrajnosti, tako, da so toliko poslancev, kolikor vsi potniki na brodu in ves narod, zbran na morskem obrežju in na »mole«, jokali in ječali od žalosti in ganotja.«

Oj slovenski bratje! Čujete-li, kaj se vrši tam doli na jugu Dalmacije, kjer je skupna zibel hrvatsko-slovenskega naroda in kjer počivajo kosti naših starih kraljev iz narodne vladarske dinastije!

Nočemo priobčiti tu drugih jako zanimivih vesti, ki smo jih dobili. Te vesti se bodo čule, ker jih že priobči resnica in pravica sama.

Ali, kadar iz Madjarske pošiljajo cele polke v Hrvatsko in kadar na poštah in brzojavnih uradih v Zagrebu in po večjih mestih po Hrvatskem delajo uradniki pod kontrolno sabljo policije, tedaj v resnici stvari jako resno stoje. Tedaj obema davalističnima vladama, oni Koerberjevi na Dunaju in oni Széllövi v Budimpešti — garijota pod nogami.

Tržaške novice o tragediji na Hrvatskem. — Včerajšnji »Il Gazzettino« piše:

»Po zadnjih vesteh je soditi, da je položaj na Hrvatskem najhujši. Povsodi, bilo v glavnem mestu, bilo po malih krajih po deželi, se je hrvatsko prebivalstvo dvignilo proti despotizmu Madjarov. Moške, ženske in otroci se zbirajo na trgih in prirejajo silne demonstracije.

Ječe so natlačene. Ali strah pred ječo ne zaustavlja ogorčenja užaloščenega naroda. Izjemna sodišča polujejo še nekoliko dni. Ali ostali narod izživlja nevarnost in proti sili postavlja nasilje.

V Križevih sta dva obtoženca, obsojena v skrajno muko, stopila heroično pod vešala in sta umrla v prepričanju, da sta sodelovala za dobro svojega naroda. Vlada pošilja vojaštvo, podvoja orožništvo, pomnožuje redarstvo, ali narod hrvatski, naveličan biti igrača ognja vlade, usaja.

Vsa zgodovina narodov se vrti okolo bojev za priobitev nezavisnosti. Titanska borba herojev v Italiji je monument v zgodovini.

Današnja borba naj bo Hrvatom v izgled. Kakor oni čutijo ljubezen do svoje zemlje, do svojih domov, tako čutijo tudi druga plemena za svojo domovino. Mi jim privoščamo, da bi sedanja njihova borba čim prej došla do svojega zaključka in da bi krvna žrtve njihovih bratov donesele popolen vseh. Kakor je bila simpatična vsemu civiliziranemu svetu borba Madjarov za neodvisnost, tako se sedaj oboja kakor titansko postopanje istih Madjarov, ki potem, ko so prelili potoke krvi za svojo svobodo, pozabljajo, da svoboda ni privilegij malaga števila, ampak pravica vseh.

Današnji »Sole« piše:

»Narod hrvatski, od enega konca do drugega, od skrajne severne točke pak do skrajne južne točke, je povit v morje plamena in krvi. Na stotine je ranjenih, mnogo

ubitih, en cel narod je v krvi, povit v globoko žalovanje. Zblaznele vdove, plakajoče sirote, zaročenke, sestre, matere, vsklikajoče po maščevanju, zemlje hrvatske, ki rdeče od krvi naroda: taka vam je slika, ki — ali zato, ker nam je bliži, ali ker je bolj grozen odsev vzročnih razmer — deluje, da vsaj za hip pozabljamo na sramoto in brez-sramnosti oficijelne Evrope v Orijentu.

In zakaj ne ustanejo narodi, tlačeni od vseh strani tega popačenega zapada, v soglasen krik protesta?«

Potem se člankar spominja trpljenja Armenov, Romunov, Mladoturkov ter zaključuje:

Tu je rodbina človečanske zadruga potlačena v krv in potegnena na vešala zato, ker je zahtevala oksigen življenja!

Tako pišeta omenjena laška lista. Italijani vendar niso še pozabili žrtv, ki so jih oni morali pokladati za svoje združenje. Pod utisom dogodkov na Hrvatskem se klanjajo danes vsem tlačnim narodom, ki se bore za svojo svobodo. V tem imajo na svoji strani vse, kar čuti človeško, kjer koli so sreča dostopna za veliko misel svobode in človečanstva. Ali v tem klanjanju nimajo na svoji strani — nemške javnosti (z malimi častnimi izjemami). Taki so bili vedno ti Nemci, kadar-koli so prihajali v dotike z drugimi narodi. Vsikdar so bili tlačiteljske svobode in če je niso mogli dušiti s silo, pesijo in orožjem, pa so jo skušali ubiti s klevetami in zasramovanjem. Tako je tudi sedaj, ko se zvija narod hrvatski v mukah, da bi zlomil krute spono. Tudi sedaj klevetajo, tudi sedaj zasramujejo... A ker je že ta državna institucija, kateri pravimo avstrijski korespondenčni biro, — Nemščina, je naravno, da tudi ona zasramuje. Včerajšnji trž. listi so prineli prvo izjavo tega biroa iz Zagreba, ki ima za vsebino, ki so se predvčeršnjim v Zagrebu priredili avstrijski menikom bana Jelačića iz njegove najodličnejše dame. In med njimi je baronica Ožegović — in mnoge druge množice »Pöbel«, svojati!

Kaj takega v tako kratki in vsprito takih dogodkov in na škodo narodu, ki se zvija v boli in obupu — to je podlost, to je živčnost brez primere. Tako psujejo in zasramujejo! A za vse to nesramnost mora prispevati tudi isti zasramovani avstrijski državljani.

Oalikovanje. Gospod Ivan Makarovič, nadučitelj v Jelsanah, bil je na mednarodni čebelarški razstavi, ki jo je osrednje avstrijsko društvo priredilo v časnod. 4. do 25. m. m. na Dunaju, odlikovan za razstavljeni panj čebel iz medu z državno srebrno in razstavno zlato sretinjo. Na tem krasnem vspehu čestitamo našemu vrlému čebelarju g. Makaroviču, ter nas še posebno veselijo, da je vsaj on edini iz med vseh istrskih čebelarjev na tej razstavi zastopal to plemenito panogo našega spodarstva.

Tržanec je postal na podlagi novega zakona o domovinski pravici g. Može Peter iz Dolenje vasi na Notranjskem.

Vprašanje glagolice. V »Naši Slogi« priobčuje neki župnik članek o tem vprašanju, v katerem izvaja, da privilegij rabe glagolice ne pripada zidani cerkvi, ampak skupni vernikovi ki pripadajo k tej cerkvi. Ako bi sv. Stolica izjavila, da stvarni privilegij pripada cerkveni občini, v kateri se nahaja pojedina cerkev, potem ne bi bilo toliko različnih nasprotujočih si tolmačenj.

V »Narodnem listu« predlaga Anton dr. Antončič, da bi se še enkrat zahtevalo od sv. Zbora za obrede raztolmačenje v tem smislu, da bi se — brez ozira na dosedanje rabo staroslovenskega jezika — mogli posluževati privilegija staroslovenskega jezika v sv. liturgiji (sv. maši), a domačega na vseh drugih dilih v vseh cerkvah onih župnij, v katerih so rimokatolični večinoma Slovani, ako večina njih zahteva to od svojega škofa. To naj bo geslo vsem slovanskim novinarjem, dokler se ne doseže to. Jedino potem ne bi bilo slučajev prehodov k unijatam ali k grško-iztočnjakom in bil bi konec vsakemu izražanju, obdolževanju in napadanju na pojedine škofe. Glagolice, kakor narodne svetinje, ne bi ljubili samo vsi Hrvatje, ampak tudi vsi Slovanci, ki časte svoja apostola sv. Cirila in Metodija, in ista ne bi bila politično strašilo, ampak most do uresničenja božjega proročanstva: en pastir in ena čreda.

C. kr. nezakonitosti. Tukajšnji krčmar Fran Valetič je bil po e. kr. redarstvenem uradu kaznovan na 4 krone globe, oziroma

12 ur zapora, ker sta v njegovi krčmi nekega dne pela dva vinjena človeka!

Krčmar se je pritožil proti omenjeni kazni in to v slovenskem jeziku. Te dni pa je prejel rešitev priziva in sicer v — laškem jeziku!

Dotični odlok nosi štev. 22596—III. in na čelu pečat: k. k. Polizei-Direction — Triest.

Po našem mnenju je tako postopanje c. kr. redarstvene oblasti — kršenje zakona o enakopravnosti vseh narodnosti v Avstriji.

Tu ne pomaga niti izgovor, češ: daje namestništvo tako rešilo rešeni priziv. Namestništvo, redarstvo in sploh vsi c. kr. uradi morajo reševati vse slovenske vloge v slovenskem jeziku. Mi zahtevamo to najodločnejše — ker imamo pravico zahtevati to! Kako si razne c. k. oblastnijske dopisujejo v svojem notranjem poslovanju, o tem se nismo pripravili; v visoki meri nas pa briga, kako ti uradi odgovarjajo na slovenske vloge.

Čas in sicer skrajni čas bi bil, da c. k. gospodje vzamejo v roke naše temeljne zakone in jih pazljivo prečitajo — vsaj člen XIX. teh zakonov.

Poturica hujši od Turka. Pišejo nam: V dokaz, kako naši izdajice sovražijo nas, svoje lastne brate, izvolite prijaviti sledeče:

Zidarski mojster in odjemnik zidarskih podjetij Guglielmo Dobrigna (Viljelm Dobrinja (?), posestnik pri sv. Mariji Magdaleni zgoraj, kraški odpadnik, zagrižen slovanofob in izdajica svojega lastnega naroda, se je izrazil v nedeljo dne 16. t. m. v Škedenju, v gostilni »pri Beniču«, ob navzočnosti več domačinov Škedenjcev in drugih Slovencev sledeče: »Ako bi jaz mogel, bi vse Slovence od prvega do zadnjega obesil in udušil.« To je bilo tako segrelo, da bi se mu bila huda gonila, ako bi ne bilo stražarjev blizu, ki so ga hitro zadržali.

V tem se kaže, kako veliko sovražstvo goje izdajice do nas lastnih bratov. Ako hoče izživljati in zabavljati čez nas, naj gre k našim nasprotnikom, tam bo dobrodošel; ali da se drzne v javnem lokalu, med Slovenci, tako izživljati, to je že skrajna predrznost, kakoršna je zmožna edinele odpadnik. Poturica je hujši nego Turek.

Več slovenskih moč.

Lepi »socialisti«! Ko so te dni tu v Trstu stopili v stavko mizarski delavci, je eden slovenskih delavcev zaprosil za običajno podporo za odpetovanje.

To podporo je mož tudi dobil v znesku 6 kron in je tudi takoj odšel v Ljubljano. Predno pa je bil ta m. z. na kolodvoru južne železnice, je na shodu mizarskih delavcev nastopil neki človek, ki je govoril v imenu stavkajočih in je med drugim izjavil, da je — »sramota« za neke vrste ljudi, ki so prišli v Trst z namenom, da bi tu obogateli, a ko hočejo nazaj v domovino, da morajo prosjačiti za vožajo!!!

Isti človek je napadal delavce iz Kranjske, češ, da so ti — tuji, a je pustil pri miru one, ki so prišli sem iz Kalabrije, ker to so baje — domačini! Mi prinesemo ime tega človeka, čim je doznano. To pa lahko povemo že danes, da je ta človek slovenske krvi!

Slovenski sodelavci so iskali g. Kopača, da bi protestirali pri njem radi ravnokar omenjenega žaljenja, a ker gospoda Kopača niso dobili, so se pot žili »sodragu« Chiusi-ju.

Ta poslednji pa je ponovil žalitev, češ, da so slovenski delavci oni, ki prihajajo v Trst delat konkurenco »domačinom«, kateri da morajo gledati, kako jim tujei odnašajo kruh iz pred ust!!!

Naši možje niso ostali dolžni odgovora g. Chiusi-ju. Vprašali so istega, kdo je bolj domačin: ali oni, ki prihajajo iz Italije (in teh ni ravno malo), ali pa oni, ki so tu doma v svoji državi in na svoji zemlji?! — Omenjeni sodrag je na to vprašanje — popihal, ne da bi bil cal odgovor. Ta stvar je pač taka, kakor smo trdili vedno: italijanski podaniki so tu domačini, domačini so pa — tujei!

Koliko časa s, o gospoda?! Kako ulogo igramo tu?

Slovenski delavci.

Občni zbor »Kmetijske družbe za Trst in okolice« vrnil se bo v nedeljo dne 7. junija ob 9. uri zjutraj v prostorih »Slovenske Čitalnice« (ulica San Francesco št. 2, 1. nadstr.) sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo o kmetovaleških razmerah v tržaški okolici sploh in še posebno z ozirom na vprašanje poljskih čuvajev, brezobrestnih posojil in kmetijskega poduka — poroča gospod dr. Matej Pretner. 5. Volitev novega odbora. 6. Eventuelni predlogi.

Če bi ne bil občni zbor sklepšen ob določen uri, vrnil se bo za uro pozneje. Udje se vabijo s tem, da se zbora polnoštevno udeležijo.

Mi smo že preč par dnevi pozivali naše okoličanske posestnike naj se oklenejo te družbe, naj jo podpirajo, da bo ona mogla podpirati njih. V samopomoči je rešitev! Kajti le onemu, ki kaže, da si hoče in zna pomagati sam, pomagajo tudi drugi činitelji. Taka samopomoč pa je možna jedino le po združevanju, po organizacijah, kakoršna je tudi naša kmetijska družba. Več njih, ako so se združili v skupno silo, zmorejo marsikaj, česar ne zmore pojedinec. Družite se torej, poljedelci in vinarji, gradniki naše okolice, ujedinite se v naši »Kmetijski družbi« v namen samopomoči. Kdor je člen, naj pride na občni zbor, kdor ni — vpiši se nemudoma!

Tržaška posojilnica in hranilnica opozarja opetovano svoje zadrugi, da bo občni zbor v nedeljo 24. t. m. ob 10. uri predp. v dvorani »Slov. Čitalnice«, ulica San Francesco št. 2.

Koncert. Pevsko društvo »Kolo« javlja, da bo obhajalo dne 19. julija t. l. obletnico razvitja društvene zastave z velikim koncertom. Kraj in druge podrobnosti pozneje.

Posebnege vlaka — ne bo! Uprava južne železnice je »Kolu« odgovorila, da za 1. junija ne more dovoliti posebnega vlaka, ker da ima (z ozirom na ogromni promet) za isti dan premalo vozov.

Škoda! Ali tudi, ko bi bili dobili poseben vlak, bi ne bilo zadovoljeno vsem izletnišnim Tržačanom, ker uprava državne železnice bi ne dovolila, da vozi iz Gorice v Ajdovščino nad 10 vozov! Deset vozov pa vozi največ 400 izletnikov.

Iz Trsta pa bi bilo šlo gotovo dvakrat toliko izletnikov, ko bi bilo prostora na razpolago.

Dokler ni dograjena nova državna železnica preko Krake, ni niti misliti na posebne vlake v Vipavsko dolino! »Kolo«, »Sokole« in močan oddelek »Tržaškega podpornega in bralnega društva« si preskrbe potrebne vozove in bo izlet v tem lepem pomladanskem času — vsejedno krasen. — »Kolo« že ima najetih več »žardiner« in bo moglo preskrbeti še drugih, ako se priglasijo zadostno število izletnikov. Izlet se bo vršil dne prvega junija. Odhod ob 4. in pol uri zjutraj izpred velike vojašnice. V Vipavi se izletniki ustavijo, ogledajo si izvirke Vipave in druge znamenitosti.

Prihod v Ajdovščino točno o poludne. Kdor se želi udeležiti tega krasnega izleta, naj se blagovoli prijaviti pri blagajniku »Kola«, in sicer se more storiti to vsaki dan od 6 do 8 ure zvečer, ali pa pri tajniku »Kola«, g. Turku v tiskarni »Edinost« od 8. ure zjutraj do poludne in od 2. do 6. popoldne. Kdor se prijavi, mora ob enem plačati 5 kron za vožajo.

Kdor želi obedovati v »Hotelu Šapla«, kjer je prostor določen za tržaška društva, naj blagovoli javiti to gornjima, ker drugače ni možno zagotoviti postrežbe, radi velikanskega navala gostov.

Darovi. Veselica, katero je na »belo nedeljo« priredila »Velesila« v Škedenju, da del čistega dobička podari družbi sv. Cirila in Metodija, ni prinesla nikakega dobička. Zato je društvo »Velesila« iz svoje blagajne podarilo družbi sv. Cirila in Metodija 9 kron.

Vabilo na CXXXII. odborovo sejo »Slovenske Matice« v Ljubljani, v sredo dne 27. vel. travna 1903. l. ob petih popoldne v društveni pisarni. — Spored: 1. Naznanila predsedništva. 2. Potrditev zapisnika o CXXXI. odborovi seji. 3. Poročilo o računih za l. 1902. 4. Poročilo o pripravah za redni občni zbor. 5. Tajnikovo poročilo. 6. Eventualia.

Dražbe premičnin. V soboto, dne 23. maja ob 10. uri popoldne se bodo v našem redbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Giulia 3, klopi in police; zagata del Moro 9, koč; ulica Chiozza 7A, hišna oprava; ulica Farneto 10, 10 šfnerjev; pri sv. Ani 204, kameniti nagrobni spomeniki; ulica St. Martiri 1, hišna oprava; Rojan 1,

hišna oprava; ulica Riborgo 2, hišna oprava; na Opčinah 195, krava in tele.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 16.1, ob 2. uri popoldne 24.4 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760.1. — Danes plima ob 5.42 predp. in ob 5.37 pop.; oseka ob 0.11 popoldne in ob 11.48 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Iz Opatije** smo prejeli: Zabava, ki se je imela vršiti v Opatiji dne 28. t. m., to je na dan glavne skupščine družbe sv. Cirila in Metodija za Istro, od p a d e. To pa z ozirom na tužne in žalostne razmere bratov v Hrvatski.

× **Iz Sežane** nam pišejo: Za slovenske visokošolce v Pragi so darovali: gg. Maks Hrovatin c. kr. sodnijski pristav v Sežani 10 kron. — Dr. Viktor Gregorič okrajni obč. zdravnik v Sežani 10 K., Alojzij Bajec v Sežani 6 K.

Vesti iz Kranjske.

* **Valvazorjev spomenik.** Naučna uprava namerava postaviti slavnemu kranjskemu historiografu Valvazorju spomenik. Model je izdelal naš domači kipar g. prof. G a n g l, a soka se vlije v kratkem v c. kr. umetelni livarni na Dunaju. Spomenik bo stal v parku pred deželnim muzejem, Prostor pred muzejem se primerno uravna in se v ta namen najbrže kupi del Souvanovega vrta.

* **Medveda** izredne velikosti, tri stare cente težkega, je ustrelil znani lovec gospod Josip Strle, posestnik v Koritnicah pri Knežaku na Notranjskem, v nedeljo dne 17. t. m., ob 7. uri zvečer na čakališču v koriškem ekvivalentnem gozdu. To je že tretji od g. Strleta ustreljeni medved. Vsa čast vrlemu in predrznemu lovcu.

Brzjavna poročila.

Dogodki na Hrvatskem.

TRST 22. (B) Politično društvo »Edinost« je odposlalo na cesarja prošnjo, naj bi se končalo prelivanje krvi v Hrvatski in naj bi se odstranilo povod razburjenju hrvatskega naroda.

ZADER 22. (P.) Spljet, Makarska, Dubrovnik in vsa mesta po Dalmaciji so se povila v žalost in črnilo z ob nečuvnih trankah dogodkov v Hrvatski. Znaki žalosti črne zastave se izobešajo. Vse je ogroženo vse je užaljeno.

Državni zbor.

DUNAJ 22. (B.) Zbornica poslancev. — Finančni minister je predložil 6-mesečen proračunski provizorij za dobo od 1. julija do 31. dec. t. l.

V svojem vprašanju do predsednika je posl. Biankini opozarjal, da je bilo na Hrvatskem 21 oseb obešenih in 40 ubitih. Volilci njegovih somišljenikov zahtevajo, naj krona direktno poseže vmes.

Govornik spominja predsednika, da je v tem mesecu predložil dve interpelaciji rad dogodkov na Hrvatskem, ter je opozorjal na nujnost odgovora vspricho porabljanja skupne vojske proti hrvatskim državljanom.

Govornik je zaključil: Hrvatske apelirajo, kar so vsa druga zakonita sredstva izrpoljeja, na najvišjo inštanco, na krono, katero so tolikokrat branili. (Živalna pohvala.)

Ministrski predsednik je v svojem odgovoru tajil, da bi se bilo sodno postopalo proti kakšni tiskarni v Ljubljani in je trdil, da so vesti o dogodkih na Hrvatskem pretirane, posebno da ni res, da je bilo 21 oseb obešenih in 40 ubitih. (Koliko pa 2? Ured.) Govornik pravi, da je razburjenje v nekaterih krajih neopravičeno. V kolikor se interpelacija tiče vojske, prepušča govornik odgovor ministru za deželno brambo.

Predlog Biankinijev, naj se o izjavah ministrskega predsednika otvori debata, je bil odklonjen s 84 proti 78 glasom. (Dolgotrajni protesti Jugoslovanov in Čehov.)

Iz visokih krogov.

DUNAJ 22. (B) Cesar je obiskal danes popoldne prince-regenta Luitpolda Bavarkega in njega hčer Terezo v palači Madena. Povrnivši se v cesarski dvor je vsprejel obisk prince-regenta.

Prince-regent odpotuje danes ob 8. uri zvečer v Monakovo.

DUNAJ 22. (B.) Cesar se poda dne 28. t. m. v tabor pri Brucku na ogledovanje čet ter se povrne na Dunaj dne 29. t. m. o poludne.

DUNAJ 22. (B.) Velikoknežja dvojica Jurij Mihajlovič Ruski je dospela semkaj iz Aten.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.
Lastnik konsorcijske lista »Edinost«.
Natisnila tiskarna konsorcijske lista »Edinost« v Trstu

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznane
tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan)
vpisane zadruga z omejenim poroštvom
prej **Anton Černigoj**
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost, zadržanost, kajti les se osuši
v to nalašč pripravljenih prostorih s tem-
peraturo 60 stopinj. — Najbolj udobne, me-
derna sestava. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačno.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tovarna pohištva
Aleksander Levi Minzi
ulica Tesa št. 25. A.
(v lastni hiši.)
ZALOGA:
Piazza Rosario (šolsko poslopje).
Cene, da se ni bati nikake konkurence.
Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi
po posebnih načrtih.
Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Albert Broschi
TRST - Ul. S. Antonio 5. - TRST
kožuhar in izdelovalec čepic.
ODLIKOVAN NA RAZSTAVI v Trstu 1882.
Velika zaloga kožuhovine in čepic
za civilne in vojaške osebe.
Izrajuje vse poprave najhitreje in ekono-
mično. Shranjuje kožuhovino in misko obleko
ter jamči za vsako škodo proti molem in
ognju.
Gustav Bonazza
v Trstu, Piazza Barriera vecchia,
(vogal Androna dell' Olmo).
Velika zaloga pohištva, ogledal, okvirjev
in tapetarij.
- Popolno opremljene sobe. -
Konkurenčne cene.
Naročbe se dostavijo razven embalaže franko na
kolodvor ali brod v Trstu. - - -

Na znanje!
Podpisani naznanja slav. občinstvu,
da se je dne 16. t. m. preselil se svojo
delavnico iz ul. Giulia št. 32 - v ul.
Zovenzoni št. 4, pod firmo **Josip**
Rože in drugi.
Trst, 16. maja 1903.
Josip Rože, mizarski mojster.

Snovij za moške obleke
v velikem izboru, najmodernejše vrste,
prodaja po jako ugodnih cenah dobro-
znana prodajalnica sukna
Maccari & Pross
ulica Maleanton št. 3.
Na zahtevanje se izvrše od izvrstnih
krojačev tudi obleke po meri ter se
pošiljajo vzorci brezplačno in franko.

Ženitbena ponudba.
Državni uradnik, prijetne zunanosti,
dobrosrčen in miren, udovec 43 let, z dvema
ljubima deklecema, se želi zopet poročiti z
gospico ali vdovo od 30 let naprej. Pegoji
ljubezen do otrok in nekaj dota ter primerna
izobrazba.
Diskretnost zagotovljena.
Resna in ne anonimna ponudba naj se
pošljejo na upravo lista »Edinost« pod šifro
»Domovinstvo«.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond **25.000.000 K.** Izplačane odškodnine: **75.000.000 K.**
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
VSA POJASNILA DAJE:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavarje posloja in premičnine prot požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Živa najboljši sloves, koder posluje.

— — —
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Prodajalnica obuval Julija Romanelli
CORSO 8.

Velikanski dohod za spomladni čas.

Obuvala za gospode črna, angleška po gld. 3.20, rumena, po gld. 3.50 Specijaliteta obuval za dečke.	Obuvala za gospe. črni ali rumena, angleška po gld. 3.50 nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.90 Naročbe po meri.

Rujavi čevlji za moške ali ženske po gld. 2.50

Jaz fina Csillag

se svojimi 185 centimetrov dolgimi Loreley-lasmi dobila sem jih vsled 14 mesečne uporabe svoje samoiznajdene pomade. To so najslavitejše avtoritete priznale za jedino sredstvo, ki ne povzroča izpadanja las, povspesuje rast istih, poživlja lasnik povspesuje pri gospodih polno močno rast brk ter daje že po kratki uporabi lasem na glavi kakor tudi brkam naraven lesk ter polnost in ohrani te pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Cena lončka 1 gld., 2 gld., 3 gld., 5 gld.
Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa poštunim povzetjem povsem svetu iz tovarne kamor naj se pošiljajo vsa naročila.

ANA CSILLAG
DUNAJ I., Graben št. 14
BERLIN, Friedrichsgasse št. 56.

Blag. gospa. Ana Csillag!
Prosim pošljite en lonček Vaše izvrstne pomade, na naslov eksel. gospe grofice Kielmansegg, namestn. soproge na Dunaju, Herengasse 6, III nadst., ki jo z dobrim uspehom uporablja za negovanje lasij.
Spoštovanjem
Komorna dama Nj. eksel. Irma Pletzl.

Gospa Ana Csillag!
Pošljite mi zopet 2 lončka Vaše dobre pomade.
Gospa. gener. konzula Gutman Bernhardstr. 1

Mad. Ana Csillag!
Uljudno prosim pošljite mi po povzetju 1 lonček Vaše izvrstne pomade za raso lasij
Spoštovanjem
Emilija Radunsky
kom. dama pri Nj. zviš. gospej princezinji Hoenlohe, Châteon de Roncy.

Gospa Ana Csillag!
Prosim pošljite po povzetju 2 lončka Vaše pomade za raso lasij. Jaz sem razočarana o dobrem in hitrem vspehu. Moji lasje so čudovito v kratkem času zrastle in se povsod kaže nova raso vled česar mi je v prijetno dolžnost Vašo pomado povsod priporočati.
Spoštovanjem
Grofica E. W. Zedwitz
Unt. Neuburg b. Asch (Češko).

Gospa Ana Csillag!
Prosim pošljite mi vnovič še en lonček Vaše izvrstne pomade za lasi.
Princezinja Carolath, (Cöthen. Ahn.)

Blagor. gosp. Ana Csillag!
Po nalogu Nj. ekselence gospe pl. Sygényi-Marich (avstr. poslanice v Berlinu) prosim uljudno izročiti mi en lonček Vaše izvrstne pomade. Sprejmite ob jednem toplo zahvalo. Gospa grofica se je zelo pohvalno izražala o dobrem uspehu pomade.
Z vsem spoštovanjem
Frieda Giese, komorna dama Nj. ekselence.

Gospa Ana Csillag!
Prosim pošljite mi 4 lončke Vaše izvrstne pomade
Ces. in kr. konzulat v Rigi.

Blag. gospa Ana Csillag!
Prosim pošljite po povzetju 1 škatlico Vaše čudodelne pomade zaraščo lasij.
Spoštovanjem
Dr. A. Zepold, kopal. zdrav. Ernsdorf Šlesko.

Velec. gospa Ana Csillag!
Pošljite mi takoj še en lonček Vaše dobre pomade. Z dosedanjjo uporabo sem zelo zadovoljna. Naslov: Eteleka pl. Mally, soproga sodn. preds. v Temesvaru.

Manifakturna trgovina
tvrdke GIUSEPPE BOLLE
v ulici Nuova, nasproti palače Salem

priporoča:

bisulke od bombaža	od 15 nvč. naprej
„ „ platna	20 „ „
„ „ „	25 „ „
„ na meter	18 „ „

kakor tudi bogat izbor žepnih rut, prtenin, maj, nogovic, pogrinjal za postelje, pregrinjal itd. itd.

Cene zelo nizke.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI
Polnovplačani akcijski kapital **K 1.000.000**
Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.
Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.
Borzna naročila.

Podružnica v Spljetu (Dalmacija.)
Denarne vloge vsprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzloga.
Promet s čeki in nakaznicami.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva
Andrej Jug
TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalno, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, ktere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi: v misli gesla: **Svoji k svojim!**

Rudolf Aleks. Varbinek
zaloga glasovirjev
najboljših tu- in inozemskih tovarn
Borzni trg št. 2. II. nadstropje
(nasproti sladčičarne Urbanis).
Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plačilu, kakor tudi na obroke.
Konkurenčne cene.

Prodajalnica obuval G. Mayer Grego.
TRST. — Riborgo št. 19. — TRST.
Velikanski dohod za birmo.

Obuvala za gospode črna, angleška po gld. 3.20, rumena, po gld. 3.50 Specijaliteta obuval za dečke.	Obuvala za gospe. črni ali rumena, angleška po gld. 3.50 nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.90 Naročbe po meri.

Izbor oblek za moške in dečke.

Gulielmo Brod & C.
poznana trrdka s
POHIŠTVOM
najelegantnejše vrste
ZAJAMČENE KAKOVOSTI
po najnižjih cenah
Via S. Giovanni št. 14
TRST vogal Piazza S. Giovanni.
KATALOGI BREZPLAČNO IN GRATIS

JAKOB BAMBIČ
- trgovec z jedilnim blagom -
Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega. Najfineje testenine po jako nizkih cenah ter moke, žita, ovsu in otrobi. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in brobno
Cenike razpošilja franco

TOVARNA POHIŠTVA
IGNACIJ KRON
dvorni založnik. — Ustanovlj. 1848.

ulica Cassa di Risparmio
Tovarna na Dunaju.
Novi ceniki, izvorni narisi, načrti za sobe na zahtevanje — brezplačno. —

Urar F. Pertot
— TRST —
ulica dele Poste 1, vogal ulice Carintia.
Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Velikanska množina ur za birmo. Izbor stenskih ur, regulatorjev i. t. d.
Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

PREDNO KUPITE
PERILO
blagovolite obiskati
veliko skladišče angleške platenine in kotenine
tvrdke
Vittorio Gasperini
TRST — ul. Nuova 15. — TRST
kjer se prodaja po stalnih cenah z 10% odbitkom.
Kdor nakupi blaga za 10 K vdobi poseben dar.
VZORCI SE NE DAJAJO.